

**Mit, muzică, ritual.
Abordări din perspectiva literaturii comparate**

**SIMION LIFTNICUL – NEVOIA UNUI
CENTRU**

Aritina IANCU (MICU-OȚELEA)

Simion Liftnicul - the Need of a Center

Coming from beneath the "sign of gravity", Simion liftnicul, Petru Cimpoșu's novel, "belongs to those several books written for the mere elation of the reader" and lays under the sign of comic, without diminishing its literary value and with no fear of being thrown into the ungrateful space of paraliterature. All its comic situations, the colorful carnival atmosphere, the marionette show are grafted against a realistic background, the transition period, a prolonged strenuous transition which lacks its terminus point. The novel is an indulgent mirror, mild in contrast with the "too twisted, too tense, too intellectual, even when or especially when it claims to be self-fiction".

A post-December slum, compressed on the vertical direction, in the womb of a block of flats on Sheep Street (a symbolic name with references to the Bible), reveals itself to the reader who greedily consumes the narratives opened as in a multi-level system and offers, in its turn, to each of its characters, the chance to sustain, to place its score on sales. Jammed in apartments and studios with thin walls, an inheritance of the communist period, people are living as Mircea Iorgulescu underlines, "in an olfactory" and acoustic collectivism. The author manages to turn this common, yet private space into the axis of his novel, slowing the image and amplifying the sound by generously offering the reader the possibility to taste the full joy, this show of the world, not only through the key hole. "The archivist of the new humanity after '90" does not miss a thing, surprising all typologies populating the post-December Romania, crowding them on the floors of a block of flats, recreating, in miniature, the image of the entire country. We shall establish, from the very beginning, the common trace of the characters of this novel: a certain naivety and the propensity for

Incursiuni în imaginar

miracle, generate the need of a new center, "a pathological infantilization", an illness contracted from the communist era, when the citizen was placed into the shelter of a father state which assumes the role of protector in exchange of a blind submission. The desire to neighbor miracle shall also be translated by the ease of accepting a weird shepherd, the humble shoemaker on the ground floor, who could give them what they need: "a confirmation of the self, a meaning (...), rather a meaning of their own illusions, a meaning of now, of the present, of this day, quite seldom of tomorrow".

Keywords: slum/ outskirts, center and periphery, post-communist society, period of transition

Ieșind de sub „zodia gravității”¹ romanul lui Petru Cimpoeșu, *Simion liftnicul*, „face parte din cele câteva cărți scrise pentru simpla înseninare a cititorului”² și stă sub semnul comicalului, fără ca acest lucru să-i știrbească valoarea literară și să-l arunce în spațiul ingrat al paraliteraturii. Toate situațiile comice, atmosfera de bâlci colorat, spectacolul cu marionete se grefează pe un realism de fond, perioada de tranziție, o tranziție obositor prelungită căreia îi lipsește punctul terminus. Romanul este o oglindă îngăduitoare, blândă în contrast cu proza „prea contorsionată, prea crispată, prea intelectuală, chiar și atunci sau mai ales atunci când se pretinde autoficțiune”³.

Într-o cronică apărută în „România literară”, Luminița Marcu considera acest roman: „o mică bijuterie de umor sec, de ironie și parodie bine ținute în frâu, o frescă în linii esențiale a societății

---

¹ Daniel Cristea-Enache, *La bloc*, în „Adevărul literar și artistic”, București, An An XVI, nr. 754, 8 februarie 2005, p. 5.

² *Ibidem*.

³ Horia Gârbea, *Un revelion on-line. Interviu cu Petru Cimpoeșu*, în „Ramuri”, Craiova, nr. 1, 2008, <http://revistacultura.ro/nou/>, sit accesat la data de 6 martie 2014.

Mit, muzică, ritual.

Abordări din perspectiva literaturii comparate românești postdecembriste¹. Deși textul scriitorul băcăuan atrage atenția criticii autohtone, mai ales după ce primește în Cehia cele două premii „Magnesia Litera” (Cartea anului și Premiul pentru traducere), doar Sanda Cordoș în articolul publicat în revista „Vatra” deschidea un interesant palier de interpretare considerând că în construcția personajelor care populează acest roman „Cimpoeșu lucrează cu banalitatea unor biografii citadine mai degrabă de periferie (mahala)”².

Mahalaua potrivit *Diționarului etimologic al limbii române*³ înseamnă suburbie, periferie și provine din turcescul *mahalle*, care, la rândul său, are la origine un termen arab. Derivate de la acest cuvânt sunt *mahalașiu* (persoană care trăiește la mahala; vulgar, grosolan), *mahalagesc* (de mahala), *mahalagioaică* (femeie vulgară), *mahalașism* (cuvânt sau expresie trivială). *Mală* s.f. (stradă), folosit în Banat este dubletul lui etimologic. În *Diționarul etimologic al limbii române pe baza cercetărilor de indo-europenistică*⁴ apar câteva informații suplimentare: o lărgire a sensului acestui termen, mahalaua desemnând și populația care locuiește în aceste locuri; de asemenea, este explicat și sensul turcescului *mahalle* (cartier al unui oraș).

În lucrarea sa dedicată mahalalei Mântuleasa, Andreea Răsuceanu definea acest concept pornind de la ideea constituirii ei în jurul unei parohii, această „aglomerare de case, ridicate la

---

¹ Luminița Marcu, *Umor și metafizică*, în „România literară”, București, An XXXIII, nr. 25, 27 iunie 2001, p. 15.

² Sanda Cordoș, *Scara păcătoșilor*, în „Vatra”, Târgu Mureș, An XXXVI, seria nouă, nr.11-12, noiembrie-decembrie 2003, p. 73.

³ Alexandru Ciorănescu, *Diționarul etimologic al limbii române*. Ediție îngrijită și traducere din limba spaniolă de Tudora Șandru Mehedinți și Magdalena Popescu Marin, București, Editura SAECULUM I. O., p.484.

⁴ Mihai Vinereanu, *Diționar etimologic al limbii române pe baza cercetărilor de indo-europenistică*. Ediția a II-a, București, Editura Alcor Edimpex, 2009, p. 375.

Incursiuni în imaginar

întâmplare în jurul unei biserici, în special de oameni nevoiași”¹ reprezenta „un microcosmos, un fel de oraș în miniatură, ai cărei locuitori își duceau existența între limitele nevăzute impuse de așezarea proprie”². Despre nașterea mahalalelor bucureștene povestește, într-o manieră comică, și G.I. Ionescu-Gion: după ridicarea unei biserici, parohii acesteia așteptau ca oamenii să-și construiască în jur case și atunci când devenea vizibilă o uliță, depuneau jalbă la Domnie ca să-i determine pe oameni să plătească impozit³. Henri Stahl consideră expansiunea haotică a periferiilor capitalei ca un efect direct al acțiunilor cârciumarilor, care pentru a scăpa de plata taxelor își mutau cârciumile în afara barierelor, procedeul fiind repetat atunci când intrau din nou în spațiul aflat în jurisdicția autorităților și deci, taxabil. Rolul pe care îl joacă biserica, dar și cârciuma în spațiul mahalalei se reflectă și la nivelul toponimelor. Multe dintre denumirile mahalalelor, ale străzilor sunt date de bisericile sau cârciumile din zonă: Mahalaua Antim denumită anterior Mahalaua Popei lui Ivașcu, Mahalaua Arhimandritului fostă Mahalaua Mănăstirii Târnovului, Mahalaua

---

¹ Andreea Răuceanu, *Cele două Mântulese*, București, Editura Vremea, 2009, p. 16.

² *Ibidem*.

³ G. I. Ionescu-Gion, *Istoria Bucureștilor*, București, Stabilimentul Grafic I.V. Socecu, 1899, pp. 319-320: „În toate aceste plăși și mahalale, mari proprietari erau bisericile și mănăstirile după cum vom vede la înșirarea amenunțelor istorice ce posedem despre unele dintr-aceste mahalale.

Locuri întinse forte acoperiau mahalale; pe densele cu voiă sau fără voiă, omeni, mai seraci sau mai ajunsși, începeau se face bordeie, căscioare aproape una cu pementul sau căsuțe ceva mai resărite, der cari vera se perdeau adesea în înălțimea buruenilor, a nalbei și a cucutei cari cresceau nășpraznice pe meidanele Bucureștilor.

Egumenii mănăstirilor proprietare tăceau chitic, pene când vedeau că maidanul a fost mai tot acoperit cu clădiri și că s-a încheiat printre bordeie și căscioare și un fel de uliță. Atunci, de grabă, jalbă la Domniă, amenințări de derimare, judecată, pene când locuitorii căscioarelor se recunoscneau embaticari ai Sfeii Mănăstiri pentru sume cari, adi, par minime, der cari atunci însemnau mult cu scumpetea banilor.”

Mit, muzică, ritual.

Abordări din perspectiva literaturii comparate

Biserica Albă, Mahalaua Bisericii Grecilor, Mahalaua Hanul Colței, Mahalaua Hanului Șerban-Vodă, Mahalaua Hanului Sfântului Ion cel Mare, Mahalaua Hanului Constantin Vodă, Mahalaua Hanului lui Zamfir. De altfel, pentru identificarea unei adrese se foloseau ca repere biserica sau cârciuma din zona respectivă:

„Bucureșteanul nu se orientează nici după numele străzilor, nici după numerele caselor, ci tot, ca în vremea de demult, după biserica mahalalei, ori, mult mai des, după cârciuma de căpetenie a străzii; de exemplu: «de la cârciuma lui Costică, a treia casă cum faci la dreapta»”¹.

La originile sale, mahalaua presupune

„o dispunere circulară, **închisă** (subl. ns.- M.A.), căci caracterul primelor cartiere înseamnă, în primul rând, izolarea comunității ce trăiește între limitele lor, pentru ca, odată cu instalarea modernității, termenul să capete o semnificație peiorativă, acum interesul deplasându-se pe ideea de deschidere, valorizată de Occident”².

Imaginea mahalalei ca lume închisă este o idee susținută de mai mulți cercetători ai acestui spațiu:

„Mahalalele reprezentau comunități aproape închise, «comunicarea cu exteriorul, cu celelalte comunități fiind destul de redusă. Rareori membrii acestei comunități părăseau spațiul cunoscut al mahalalelor pentru a se aventura în zone necunoscute ale Bucureștilor»”³.

---

¹ Henri Stahl, *Bucureștii ce se duc cu 175 de ilustrații originale de altă dată*, București, Imprimeriile E. Marvan, 1935, p. 101.

² *Ibidem*.

³ Adrian Majuru, *București: Povestea unei geografii umane*, București, Editura Institutului Cultural Român, 2007, p.12.

Incursiuni în imaginar

Degradarea termenului s-a realizat după 1830, când semnificația lui s-a restrâns la cea de cartier periferic în contrast cu centrul orașului de care îl separă principii diferite de organizare a spațiului. Această trimitere periferică a termenului apare

„pe fondul preluării elementelor de viață urbană occidentală când mahalalele din centrul orașului dispar într-un spațiu urban cosmopolit. Acest corp urban unitar și omogen va fi înconjurat în continuare de marginile rămase ancorate într-un status premodern de conviețuire și ambient, lucru care a determinat identificarea mahalalei cu aceste regiuni de margine”¹. Dacă mahalaua rămâne un spațiu labirintic și izolat, centrul suportă o remodelare prin „alternanța ordonată a zonelor verzi cu cele construite”².

Dinamica **centru primar/ original (concept pe care îl propunem** pentru centrului centrului) - **centru mahalalei** implică utilizarea unor concepte precum *centricitate* și *excentricitate*, așa cum le definește Rudolf Arheim în lucrarea sa *Forța centrului vizual: un studiu al compoziției în artele vizuale*:

„Din punct de vedere psihologic, **tendința centrică** reprezintă atitudinea centrată pe sine, care caracterizează viziunea și motivația umană de la începutul vieții și care rămâne un impuls puternic de la un capăt la altul. (...) Un grup social, fie el o familie, o asociație de persoane, o națiune sau chiar omenirea ca întreg în relația sa cu natura, resimte centricitatea ca pe o componentă puternică a viziunii și motivației sale.

Totuși, destul de curând, individul sau grupul centrat în jurul propriului eu, este obligat să admită că propriul centru este doar un

---

¹ *Ibidem*.

² *Ibidem*, p.17.

Mit, muzică, ritual.

Abordări din perspectiva literaturii comparate

centru printre altele și că puterile și nevoile altor centre nu pot fi ignorate fără pericole. Această concepție despre lume, mai realistă, completează tendința centrică cu una excentrică¹.

În această „tensiune dintre cele două tendințe antagonice”² se fixează „esența experienței umane”³ și prin particularizare, specificul relației centrului cu mahalaua. De la autocentralizare, până la supunere față de puteri externe exercitate în dublu sens - dinspre centrul primar spre centrul mahalalei și invers, toate ipostazele sunt ilustrate în romanul dedicat mahalalei. Atunci când centrul primar „răspunde prezenței altuia, o orientare centrică se schimbă într-una excentrică”⁴. Recunoscând existența altor centre, devenind conștient de prezența lor, centrul primar se raportează la acțiunea acestora, iar raportarea sa

„Nu mai este o radiație pasivă a energiei eliberate în spațiul gol, ci mai degrabă o tendință cu țel clar, o încercare de apropiere care ar putea să fie prietenoasă ca o aspirație sau ostilă precum un atac. Puterea centrului prim se mai poate manifesta ca o atracție magnetică, caz în care puterea vectorului se schimbă”⁵.

În funcție de această mișcare relația centru original/ centrul mahalalei se poate structura într-o formulă tripartită: un autism al centrului/ autocentralizare care ignoră sau disprețuiește prin izolare și detașare mahalaua (dacă există un interes acesta se manifestă sub forma unei curiozități, lipsite de valențe empatiche);

---

¹ Rudolf Arnheim, *Forța centrului vizual: un studiu al compoziției în artele vizuale*. Traducere de Luminița Ciocan, Iași, Editura Polirom, 2012, p. 14.

² *Ibidem*.

³ *Ibidem*.

⁴ *Ibidem*, p. 17.

⁵ *Ibidem*.

Incursiuni în imaginar

o atitudine ostilă în dublă direcție: o dată a centrului originar față de centrul mahalalei prin asocierea locuitorului mahalalei cu imaginea străinului care îi amenință sistemul axiologic și în al doilea rând, o reclusiune orgolioasă a marginalului în raport cu centrul; atracția magnetică pe care centrul prim o exercită asupra centrului mahalalei, dar și invers, ceea ce imprimă o reiterare a gestualității modelului.

Georgiana Sârbu în *Istoriile periferiei. Mahalaua în romanul românesc de la G.M. Zamfirescu la Radu Aldulescu* ilustra o dinamică a mahalalei în raport cu centrul considerând acest fenomen de contaminare ca

„un proces care se pierde în illo tempore, nu unul recent. Periferia se insinuează în oraș. Fenomenul nu e agresiv în demersul său acaparator pentru că găsește un teren propice pe care să se dezvolte, un teren deja pregătit de spațiul citadin bucureștean injectat strașnic, secole la rând, cu doze de balcanism”¹.

Această mișcare devine la un moment dat violentă,

„mahalaua contemporană românească e acaparatoare, extinzându-se chiar și în locurile pure ale elitelor. (...) Aceasta din urmă se contaminează, nu numai pentru că mahalaua este tolerată acum în spațiul până acum inaccesibil, ci pentru că este promovată, ajungând ordonatoare de valori, impunând prin seducția culorilor și vitalitate, sănătatea trăirilor”².

Consider că imbricarea violentă a mahalalei peste centrul primar/ originar nu este doar o caracteristică a societății

---

¹ Georgiana Sârbu, *Istoriile periferiei. Mahalaua în romanul românesc de la G.M. Zamfirescu la Radu Aldulescu*, București, Ed. Cartea Românească, 2009, p. 29.

² *Ibidem*, p.8.

Mit, muzică, ritual.

Abordări din perspectiva literaturii comparate

contemporane și nu poate fi legată doar de o anumită epocă. Bineînțeles că există momente de relaxare a granițelor centrului care permit intruziunea elementului periferic, dar această permisivitate ține de „bolile congenitale” ale centrului și nu de cele dobândite.¹

În cazul romanului *Simion liftnicul* o altfel de mahala, postdecembristă, comprimată pe verticală, în pântecul unui bloc de pe strada Oilor (nume simbolic cu trimitere biblică), se dezvăluie cititorului care consumă avid narațiunile deschise ca într-un sistem multi-level și oferă, pe rând, fiecărui personaj posibilitatea de a-și susține, de a-și vinde partitura. Înghesuiți în apartamente și garsoniere cu pereți subțiri, moștenire a perioadei comuniste, oamenii trăiesc așa cum remarca Mircea Iorgulescu, „într-un colectivism olfactiv”² și auditiv. Autorul reușește să facă din acest spațiu comun și totuși privat axa romanului său, încetinește imaginea și amplifică sunetul oferindu-i generos cititorului posibilitatea de a se bucura din plin, nu doar pe gaura cheii, de spectacolul lumii. „Arhivarului noii umanități de după '90”³ nu-i scapă nimic, surprinzând toate tipologiile care

---

¹ În lucrarea menționată a Georgianeii Sârbu aceasta consideră că problema contaminării centrului trebuie să aibă ca punct de plecare o slăbiciune a centrului, tendințele sale autodestructive: „Discuția contaminării centrului trebuie să pornească de fapt, de la bolile congenitale, nu de la cele pe care le dobândește prin imixtiunea mahalalei.

Centrul Bucureștiului este locul cabaretelor exotice și obscene, al cluburilor de jocuri de noroc, al ttavernelor, al dancîngurilor. Aici luxul se scurge, se subțiază, se preface. Noapte de noapte, venele celor cu sânge albastru, nobil are nevoie să i se inoculeze doza de excese. Și grație banilor care trebuie cheltuiți. Își permit excese de tot felul.”

² Mircea Iorgulescu, *Viața la români după evenimente*, în „Revista 22”, An XII, nr. 51, 18-24 decembrie 2001, p.15.

³ Alex Goldiș, *Elegie pentru optzeciism*, în „Cultura”, An III, Seria a III-a, nr. 186, 14 august 2008, <http://revistacultura.ro/nou/>, sit accesat la data de 10 martie 2014.

Incursiuni în imaginar

populează România postdecembristă, aglomerându-le pe scara unui bloc, care reface în miniatură imaginea întregii țări. Trebuie stabilită de la început nota comună a personajelor din acest roman: o oarecare naivitate și apetența pentru miracol, generate de nevoia unui nou centru, „o infantilizare patologică”¹, boală contactată din perioada comunistă când cetățeanul era pus la adăpostul unui stat tată ce-și asuma rolul de protector în schimbul unei supunerii oarbe. Atunci a avut loc o fragmentare a orașului propriu-zis „în grupuri de orașele muncitorești cu particularități și nuclee de viață cotidiană proprii”². În aceste mini-orașe, muncitorul, urmașul țăranului clăcaș dezrădăcinat din satul natal retrăiește sentimentul revenirii „la viața pariarhală, dar la mari dimensiuni. El aparține doar cartierului, așa cum pe vremuri aparținea doar satului natal”³. Aducerea în spațiul urban a țăranului a fost prezentată ca o victorie a socialismului, dar acest fenomen „a dat naștere unei mase informe de locuitori renunțând parțial la valorile, credințele și practicile tradiționale, dar asumând tot parțial, discreționar valorile, credințele și practicile moderne, urbane.”⁴

Nevoie de centru se exprimă și în gesturile dezarticulate ale locuitorilor din blocul de pe strada Oilor, care lipsiți de ochiul vigilent al unui stat totalitar, rătăcesc într-o lume căreia încearcă să-i dea în diferite moduri un sens. Este boala unei generații care a fost învățată să trăiască în umbra centrului. Dorința de a se învecina cu miracolul, nevoia de spiritualitate, tendința centrică se traduce și în ușurința acceptării unui ciudat păstor, umilul cizmar

---

¹ Cristina Timar, *Teză de doctorat. Romanul tranziției*, Târgu-Mureș, 2010.

² Adrian Majuru, *op. cit.*, p. 27.

³ *Ibidem*.

⁴ Ciprian Mihali, *Centru și periferie: complicații și complicități*, <http://atelier.liternet.ro/articol/22581Ciprian-Mihali/Centru-si-periferie-complicatii-si-complicitati.html>, sit accesat la data de 27.04. 2015.

Mit, muzică, ritual.

Abordări din perspectiva literaturii comparate

de la parter, care ar putea să le dea ceea ce caută: „o confirmare de sine, un sens(...), mai degrabă un sens al propriilor iluzii, cel mult sensul prezentului, al zilei de azi, rareori și al celei de mâine”¹.

Primul personaj care își vinde povestea, doamna Peleghia, face parte din „grupul intelectualist”² dar e prinsă într-o relație adulterină cu un vecin de la etajul 5, asupra căruia autorul aruncă „un vâl de mister onomastic” numindu-l pe tot parcursul romanului „domnul al cărui nume îl trecem sub tăcere”. Așadar, pe această „scară a păcătoșilor”³, primul viciu este adulterul. Păcatul acesta nu generează conflicte în interiorul familiei doamnei Peleghia, pentru că ea este căsătorită cu un Costică aproape absent și comod, care nu pune prea multe întrebări. Domnul al cărui nume autorul se încapățânează să-l treacă sub tăcere este o prezență interesantă măcar prin teoriile îndrăznețe pe care le formulează despre Sfânta Treime, pe care o definește prin analogie cu părțile componente ale unui computer: „hardul ar fi Dumnezeu-Tatăl, softul e Duhul Sfânt, iar Iisus este inertfața”⁴. Discuțiile dintre cei doi protagoniști ai acestei relații ilicite, depășesc limitele unui discurs banal între îndrăgostiți și alunecă în zona subiectelor serioase, îndrăznețe. Scriitorul nu-și pierde latura umoristică și chiar dacă subiectele sunt serioase, de multe ori amendează comportamentul personajelor care contrastează cu profunzimea problemelor dezbătute. Astfel, în timp ce își dezvoltă teoria interesantă despre „creștinismul somnambul al românilor”, domnul de vârstă mijlocie căruia naratorul îi ascunde până în final numele, este victima unui

---

¹ Petru Cimpoeșu, *Simion Iftinicul*, București, Ed. Polirom, 2011, p. 90.

² Luminița Marcu, *loc. cit.*

³ Sanda Cordoș, *loc. cit.*

⁴ Petru Cimpoeșu, *Op. cit.*, p.134.

Incursiuni în imaginar

accident stupid și umilitor: încercând să lovescă o minge, cade și se lovește destul de rău.

Pe această veritabilă arcă a lui Noe se aglomerează și alte „specii” ale realităților românești postdecembriste: domnul Toma, „un posedat al adevărilor absolute”¹ care împarte lumea în două categorii diferite: cei care ascultă și cei care nu acultă emisiunile BBC în limba română; Eftimie, inocentul profesor de biologie, o victimă sigură a femeilor (părăsit de soția sa și acuzat de eleva Lenuța Ciobanu că ar fi lăsat-o însărcinată); Elefterie Popescu, un împătimit al sistemelor de loterie, perdantul prin excelență; domnul Ilie, un Dănilă Prepeleac modern, care pe baza unui târg asemănător ajunge posesorul unei garsoniere în blocul de pe strada Oilor; domnul Anghel, imaginea funcționarului model, chinuit de o boală de piele ce îi cauzează mâncărimi insuportabile, dar și de o nevastă cicălitoare; Nicostrat Zăvorâtul, exoticul yoghin care dă contra cost lecții de kama sutra și este poreclit așa pentru că ușa de la garsoniera lui este permanent deschisă; elevul genial Temistocle, un biet orfan găsit în lift și adoptat de bunica Elemosina; nu în ultimul rând, domnul Ion-șeful-de-scară, fost angajat cu o funcție modestă la securitate care se zbate pentru buna funcționare a acestui spațiu locativ și pentru elaborarea unor anunțuri cât mai reușite ale asociației de proprietari pe care o reprezintă.

Pe lângă acești locuitori de drept ai blocului sunt și alte personaje „adoptate”: domnul Vasile și doamna Alis, permanent în vizită la doamna Peleghia, fiica lor, sunt figuri importante ale acestei comunități, mai ales datorită funcției pe care o avusese domnul Vasile pe vremea răposatului; domnișoara profesoară Zenovia Sempronian vizitatoare asiduă a blocului care urmărește

---

¹ Mircea Iorgulescu, *loc. cit.*

Mit, muzică, ritual.

Abordări din perspectiva literaturii comparate

cu atenție destinul elevului său preferat, Temistocle, și beneficiază de lecțiile de yoga ale lui Nicostrat Zăvorâtu.

Mai este posibilă în lumea contemporană, în spațiul comprimat al unui bloc de locuințe apropierea autentică de Dumnezeu, recunoașterea divinității ca centru? „Cum ar fi posibilă sfințenia la bloc, în condițiile zilei de azi?” e întrebarea pe care ne-o adresează sciitorul prin vocea unuia dintre personajele sale, doamna Peleghia. Răspunsul vine printr-un alt personaj, umilul cizmar Simion, care se blochează în el pentru a duce o adevărată viață spirituală, după ce fusese pregătit și îndemnat „de către un înger care i se arată în travesti profan, cu pantofii la reparat”¹. Cizmarul, prin dialogul cu îngerul cu Dumnezeu reabilitează o meserie denigrată de acțiunile unui conducător care are inițial această modestă ocupație.

La început, blocarea liftului trece neobservată de ceilalți locatari, numai autorul numără zilele și capitolele „după o contabilitate biblică de la moartea liftului”: ziua întâi (adică a treia), ziua a două (adică a patra). Primul care descoperă motivul real al nefuncționării liftului este, așa cum era și firesc prin funcția pe care o deținea, Ion-șeful-de-scară. Încearcă să soluționeze această problemă neașteptată printr-un dialog cu bătrânul, dar răspunsurile acestuia îl dezarmează. Atunci când șeful de scară îi sugerează să găsească un alt loc pentru rugăciune, de exemplu biserica, răspunsul fostului cizmar este semnificativ pentru întreaga realitate românească:

„Vai,vai,vai, vorbești de parcă n-ai ști ce înghesuală e acolo și cum se calcă în picioare unii pe alții! De parcă n-ai ști că mulți se duc la

---

¹ Sanda Cordoș, *loc. cit.*, p.160.

Incursiuni în imaginar

biserică numai din cauză că au nevoie de un alt Ceaușescu- pentru ei Dumnezeu e un înlocuitor al acestuia.”¹

Crezând că lucrurile se vor complica și fără o soluție reală, șeful de scară încearcă să ascundă cauza blocării elevatorului. Dar în spațiile mici, veștile circulă repede și oamenii află ce s-a întâmplat. Locatarii acceptă cu neașteptată ușurință învecinarea cu miracolul și Simion cizmarul, bătrânul discret de la parter, devine Simion liftnicul, un îndrumător spiritual, căruia tot mai mulți vin să-i ceară sfaturi. Din ce în ce mai puțini sunt deranjați de blocarea liftului, iar ultimul etaj se transformă într-un loc de pelerinaj, oamenii căutând soluții pentru probleme personale, cele mai multe dintre ele prozaice: domnul Anghel caută o soluție pentru inexplicabila sa boală de piele, profesorul Eftimie încearcă să-și dovedească nevinovăția în cazul elevei Lenuța Ciobanu, iar doamna Peleghia vrea să scape de remușcările cauzate de o minciună nevinovată (îl minte pe „domnul la cărui nume îl trecem sub tăcere” că bea apa sulfuroasă pe care acesta i-o recomandase ca medicament). Când Temistocle, al cărui destin nu întâmplător se leagă tot de imaginea liftului (fusesse abandonat de părinți și găsit de bunica Elenosina în acest loc), își mărturisește dorința de a muri, răspunsurile lui Simion, simple, dar profunde, îl ajută să vadă dincolo de o stare de moment. Și pentru cizmarul profet este un moment decisiv, pentru că acum își găsește discipolul, alături de care pornește într-o călătorie, nu se știe unde. Înainte de plecare, Simion lasă o ultimă învățătură, „Parabola blocului de locuințe” prin care anunță ambiguu „un timp de final al exodului și de intrare în țara făgăduită sau un timp ce premerge

---

¹ Petru Cimpoeșu, *Op.cit.*, p.75.

Mit, muzică, ritual.

Abordări din perspectiva literaturii comparate

Apocalipsei, un final de istorie și de țară pentru care promisiunile de salvare au devenit imposibile?”¹.

Dacă în romanul lui Dan Lungu, *Raiul găimilor*, mahalaua se reducea la imaginea unei singure străzi de la periferia Bacăului, romanul lui Petru Cimpoeșu comprimă aceeași imagine în scara unui bloc cu opt etaje. Această mahala înghesuită pe verticală are privilegiul de a reproduce la o scară mai mică realitățile întregii țări. Apariția unui „ales” în rândurile acestei umanități decăzute, dezorientate prin pierderea centrului ordonator oferă, cel puțin pentru o perioadă scurtă de timp, iluzia salvării.

„Marele roman al tranziției românești”² cum îl numea Tudorel Urian reușește în egală măsură să provoace râsul, dar și să îndemne cititorul la meditație.

Bibliografie:

- ARHEIM, Rudolf, *Forța centrului vizual: un studiu al compoziției în artele vizuale*. Traducere de Luminița Ciocan, Iași, Editura Polirom, 2012
- AUGÉ, Marc, *Non-places: Introduction to an Anthropology of Supermodernity*, London, 1995
- BAUDRILLARD, Jean, ***Societatea de consum. Mituri și structuri***, București, Ed. Comunicare.ro, 2008
- BOLDEA, Iulian, *Interviu cu Petru Cimpoeșu: A scrie înseamnă a citi lumea*, în „România literară”, București, An XLVI, nr.20, 9 mai 2014, p. 9.
- CIMPOEȘU, Petru, *Simion Iiftnicul*, București, Ed. Polirom, 2011
- CIOCAN, Iulian, *Un bloc de locuințe ca o țară*, în „Contrafort”, Chișinău, An VII, nr. 9-11 (83-85), septembrie-noiembrie 2001, p.10.
- CIORĂNESCU, Alexandru, *Dicționarul etimologic al limbii române*. Ediție îngrijită și traducere din limba spaniolă de Tudora Șandru Mehedinți și Magdalena Popescu Marin, București, Editura SAECULUM I.O.

---

¹ Sanda Cordoș, *loc. cit.*, p. 161.

² Tudorel Urian, *Minunea de la etajul opt*, în „Cuvântul”, Anul VII (XII), nr. 9 (293), <http://www.cimpoeșu.ro>, sit accesat la data de 12 martie 2014.

Incursiuni în imaginar

CORDOȘ, Sanda, *Scara păcătoșilor*, în „Vatra”, Târgu Mureș, An XXXVI, seria nouă, nr.11-12, noiembrie-decembrie 2003, pp. 73-74.

CRISTEA-ENACHE, Daniel, *La bloc*, în „Adevărul literar și artistic”, București, An XVI, nr. 754, 8 februarie 2005, p. 5

GÂRBEA, Horia, *Un revelion on-line. Interviu cu Petru Cimpoșu*, în „Ramuri”, Craiova, nr. 1, 2008, <http://revistacultura.ro/nou/>, sit accesat la data de 6 martie 2014

GOLDIȘ, Alex, *Elegie pentru optzecism*, în „Cultura”, An III, Seria a III-a, nr. 186, 14 august 2008, <http://revistacultura.ro/nou/>, sit accesat la data de 10 martie 2014

IONESCU-GION, G. I., *Istoria Bucureștilor*, București, Stabilimentul Grafic I.V. Socecu, 1899

IORGULESCU, Mircea, *Viața la români după evenimente*, în „Revista 22”, An XII, nr. 51, 18-24, decembrie 2001, p.15

LUNGU, Dan, *Raiul găinilor*, București, Ed. Polirom, 2012.

MARCU, Luminița, *Umor și metafizică*, în „România literară”, București, An XXXIII, nr. 25, 27 iunie 2001, <http://www.romlit.ro/>, sit accesat la data de 11 martie 2014

MAJURU, Adrian, *București: Povestea unei geografii umane*, București, Editura Institutului Cultural Român, 2007

MIHALI, Ciprian, *Centru și periferie: complicații și complicități*, <http://atelier.liternet.ro>

RĂSUCEANU, Andreea, *Cele două Mântulese*, București, Editura Vremea, 2009

SÂRBU, Georgiana, *Istoriile periferiei. Mahalaua în romanul românesc de la G.M. Zamfirescu la Radu Aldulescu*, București, Ed. Cartea Românească, 2009

TIMAR, Cristina, *Teză de doctorat. Romanul tranziției*, Târgu-Mureș, 2010

VINERIANU, Mihai, *Dicționar etimologic al limbii române pe baza cercetărilor de indo-europenistică*, ediția a II-a, București, Editura Alcor Edimpex, 2009

URIAN, Tudorel, *Minunea de la etajul opt: Tranziția pe strada Oilor*, în „Cuvântul”, Anul VII (XII), nr. 9 (293), 2001, <http://www.cimpoesu.ro>, sit accesat la data de 12 martie 2014.

Mit, muzică, ritual.
Abordări din perspectiva literaturii comparate

~~~~~

Aritina MICU: Doctor în Filologie, Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia. Profesor titular de Limba și literatura română la Liceul Teoretic „Brassai Samuel” Cluj-Napoca. Membră a Centrului de Cercetare a Imaginarului „Speculum”. Articole publicate în volumele unor conferințe naționale și internaționale precum Globalization, Communication, Context, Interdisciplinarity, Intercultural Dialogue and National Identity; Literature, Discourse and Multiculturale Dialogue.